

TERCÜME

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

Mr. Horst Köhler
Başkan
Uluslararası Para Fonu
Washington D.C. 20431
ABD

Ankara, 3 Nisan 2002

Sayın Bay Köhler,

- 1. Uluslararası Para Fonu tarafından Şubat ayında onaylanan bir Stand-by Düzenlemesi ile desteklenen 2002-2004 yıllarını kapsayacak ekonomik programımız iyi bir başlangıç kaydetmiştir.** Geçtiğimiz son beş ay Türkiye ekonomisi için önemli bir dönüm noktasını temsil etmektedir. 2001 yılının Ekim ayının sonlarından itibaren finansal piyasalarda yeniden tesis olunan güven, Türk Lirasının değer kazanması, faiz oranlarının düşmesi ve borsanın toparlanması olarak yansımıştır.
- 2. Olumlu gelişmeler, devam eden sıkı politika uygulamalarımızın bir yansımasıdır.** Konsolide kamu sektörü fazlasına ilişkin olarak Ocak sonu performans kriteri ile para tabanı ve net uluslararası rezerve ilişkin Şubat sonu performans kriterleri gerçekleştirilmiştir (Ek A). Bir çok yapısal kriter de dahil olmak üzere, yapısal alanlarda da önemli gelişmeler kaydedilmeye devam edilmiştir (Ek B). Ayrıca, birinci gözden geçirmeye ilişkin iki ön koşulun da yakın bir süre içinde yerine getirilmesi beklenmektedir. Bu ön koşullardan ilki, Kamu Borç Yönetimi Kanunu'nun TBMM tarafından onaylanarak ilgili genelgelerin yayımlanmasıdır. İkinci ön koşul ise, kamu kuruluşlarındaki atıl istihdamın belirlenerek, atıl kadroların iptal edilmesidir. İkinci ön koşul ile ilgili tedbirler, kamu sektöründeki aşırı maliyet ve istihdam nedeniyle ekonominin diğer kesimlerindeki istihdam ve büyümeyi olumsuz etkileyen yükün kaldırılması ve etkinliğin artırılmasını hedefleyen kamu iktisadi teşebbüsleri reformlarının hayata geçirilmesinin önemli bir parçasıdır.
- 3. Bu kapsamda, Stand-by Düzenlemesi kapsamındaki birinci gözden geçirmenin tamamlanmasını talep etmekteyiz.** Hedeflerimiz ve politikalarımız, 18 Ocak 2001 tarihli Niyet Mektubu'nda ifade edildiği şekli ile korunmaktadır. Bu mektup ile politika gelişmeleri güncellenerek, program kapsamındaki hedeflerin gerçekleştirilmesini teminen yerine getirilmesi gereken ilave tedbirler açıklanmaktadır.

4. **Şimdi önümüzdeki hedef, 2002 yılı için belirlenmiş bulunan hem %3'lük büyüme, hem de %35'lik enflasyon hedeflerine ulaşılabilmesi için politikaların doğru yöne oturtulmasıdır.** Her iki hedef de eşdeğer önemdedir. Ekonomik toparlanmanın bir an evvel başlaması gerekmektedir ki; tekrar istihdam yaratılabilsin, geleceğe güven artsın, ve finansal piyasalar Türkiye ekonomisine ilişkin beklentilerini sadece kısa vadede değil, orta vadede de olumlu tesis edebilsin. Aynı zamanda, mevcut koşulların getirdiği fırsatı değerlendirerek enflasyonist beklentilerin kırılması ve enflasyon hedefimizin gerçekleştirilmesi gerekmektedir; ki bu fırsattan muhakkak yararlanılacaktır. Şubat ayı sonuçları bu kapsamda bir dönüm noktasında olduğunu göstermektedir. Aslında çok dinamik unsurları olan Türkiye Ekonomisi'ndeki pek çok sorunun kökeni enflasyondur. Enflasyonu bu yıl %35 seviyesine ve orta vadede tek haneli rakamlar seviyesine indirmemiz şarttır. Bu, hızlı, adil ve gerçek anlamda sürdürülebilir büyümenin sağlanması için en temel koşuldur.

Maliye Politikası ve Borç Yönetimi

5. **Maliye politikası, 2002 yılında GSMH'nin % 6.5'i oranında kamu sektörü faiz dışı fazlasına ulaşılacak şekilde uygulanmaya devam edilmektedir.** 2001 yılına ilişkin faiz dışı fazlanın, GSMH'nin % 5.5'i olan hedefi de aşarak, GSMH'nin % 5.9'u oranında gerçekleştiği hesaplanmaktadır. Bu güçlü performansın yanısıra, vergi gelirlerinin tahminlerin üzerine çıkması ve Ocak ayındaki harcama kısıtının devam etmesi de gözönüne alınarak, 2002 Ocak sonu konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlasına ilişkin (1 Ocak 2001'den itibaren kümülatif olarak belirlenen) performans kriterinin rahatlıkla gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Ayrıca, bir önceki mali tedbirler paketinden kalan önlemlere ilişkin yapısal kriterlerin gerçekleştirilmesi tamamlanmak üzeredir: KİT'lerin çoğu maliyet düşürme talimatlarıyla uyumlu olarak bütçelerini onaylamışlardır, diğerlerine (bütçelerini, tasarruf tedbirleri belirlenmeden önce onaylamış olan KİT'lere) ise bütçelerini düzeltmeleri yönünde talimat verilmiştir; konsolide bütçeye tabi kuruluşların bölge müdürlüklerinin ve diğer bölge müdürlüklerinin kapatılmasından elde edilecek tasarruf miktarının tespit edilmesi sonuçlandırılmak üzeredir. Konsolide bütçeye tabi kuruluşların bölge müdürlüklerinin ve diğer bölge müdürlüklerinin kapatılmasına yönelik olarak, ilişkili bütçe ödenekleri bütçede halihazırda bloke edilmiş olup, kapatma işlemlerinin Haziran sonuna kadar yapılması beklenmektedir. Yılın başından bugüne kadar elde edilen akaryakıt tüketim vergisi gelirlerinin beklenenden düşük olmasının ve hükümetin istihdam yaratılmasını (sosyal güvenlik katkı paylarındaki artışın yarısını üç ay süreyle ertelemek ve kısıtlı ölçüde vergi teşvikleri sunmak suretiyle) destekleyen son kararının etkilerini giderecek yeni önlemler alınmaktadır. Daha ayrıntılı olarak, sosyal güvenlik kuruluşlarından SSK'da yapılması planlanan yatırım harcamalarını, 2002 Yatırım Programı'nda ilk olarak belirlenen seviyede tutmak suretiyle 195 trilyon TL'lik tasarruf sağlanacaktır. Bir diğer sosyal güvenlik kuruluşu olan Emekli Sandığı'nda da muhteviyatı aynı ancak daha ucuz ilaç alım programını Nisan ayı sonuna kadar uygulamaya koyacağız. Ayrıca, bütçede kamu bankalarından bu yıl için bir kar transferi öngörülmemiş olmasına rağmen, Ziraat Bankası'ndan 180 trilyon TL kar payı bekliyoruz. Almış olduğumuz önlemlerin mali hedeflerimize ulaşma konusunda yeterli olacağından eminiz. Bununla birlikte, sapma eğilimleri görüldüğü takdirde,

hedefleri tutturmayı garanti altına almak için zamanında ve kararlı bir şekilde gerekli adımları atmakta tereddüt etmeyeceğiz.

6. **Kamu borç yönetimini güçlendirmek için daha ileri adımlar atmaktayız.** Değişken faizli tahvil ihracına Ocak ayında yeniden başlanması ile yeni ihalelerdeki borcun vadesi hızlı bir şekilde uzamıştır. Ayrıca, Meclis, Kamu Borç Yönetimi Kanunu'nu onaylamıştır ve bu kanuna ilişkin diğer yasal düzenlemelerin kısa zamanda yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Uluslararası uygulamalara paralel olarak, bu kanun ile, halihazırda çeşitli birimlere dağılmış bulunan tüm kamunun genel borç stratejisini oluşturma sorumluluğunu tek elde toplayacak, risk yönetiminin değerlendirmesini yapacak ve iç ve dış borç portföylerinin daha iyi bir işbirliğiyle yürütülmesini sağlayacak bir birimin Hazine Müsteşarlığı çatısı altında kurulması öngörülmektedir. Bu birimin operasyonlarına ilişkin detaylı bilgi Haziran ayında yayımlanacak bir tebliğde yer alacaktır. Örgüt yapısının ve gerekirse yasal altyapının daha da iyileştirilmesine yönelik diğer adımlar, Hazine tarafından bağımsız danışmanların katkılarıyla yürütülecek ve 2002 yılının Haziran ayına kadar tamamlanacak olan borç stratejisi ve risk yönetimine ilişkin kapsamlı bir çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak atılacaktır.

Para ve Döviz Kuru Politikası

7. **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, enflasyon oranını 2002 yılı için %35'lik sınır içinde tutma politikalarına odaklanmaya devam edecektir.** Para tabanı ve Net Uluslararası Rezervler (NUR) hedeflerinin karşılanmasına devam edilmesi sağlanırken, enflasyon hedeflemesi sistemine geçiş için çalışmalar devam etmekte, ve geçişe yönelik gerekli önkoşulların yıl ortasına kadar sağlanması beklenmektedir.
8. **Dalgalı döviz kuru rejimi uygulanmasına bağlı kalınırken, Merkez Bankası, ödemeler dengesinde kaydedilen iyileşmeyi ve halihazırda gözlemlenen tersine para ikamesi sürecini, döviz rezervlerini güçlendirmek amaçlı kullanacaktır.** Faiz oranlarının düşmesi nedeniyle, Merkez Bankası, Hazine'nin döviz cinsi gelirlerinin iç ödemelerde kullanılmasından doğacak likiditeyi döviz ihaleleri düzenlemek yerine para piyasası işlemleri vasıtasıyla çekmek konusunda daha güçlü bir konum sağlamıştır. Buna uyumlu olarak, halihazırda Merkez Bankası'nın Net Uluslararası Rezervleri program alt sınırının oldukça üzerinde bulunmaktadır. Ödemeler dengesi tarafında elde edilen güçlü durum ve tersine para ikamesi devam ettiği takdirde, döviz rezervlerinin güçlendirilmesi amacına yönelik olarak şeffaf bir yapıya oturtulmuş döviz alım ihaleleri düzenlenmesi göz önünde bulundurulacaktır. Bu nedenle, uluslararası rezerv pozisyonundaki iyileşmenin ileride de korunabilmesi ve resmi hedefin oldukça üzerinde seyretmesi beklenmektedir. Orta dönemli bir bakış açısıyla, rezervlerin artırılması piyasa güvenini güçlendirecek ve Türkiye'yi dış şoklara karşı daha dirençli kılacaktır. Daha önce olduğu gibi, döviz piyasasındaki ihtiyarı müdahaleler sıkı bir şekilde kısıtlanacak, ancak, Merkez Bankası döviz piyasasında büyük ölçüde dalgalanmalar olduğu takdirde müdahale etmeye hazır olacaktır.

- 9. Para ve döviz piyasalarının derinleştirilmesine ve daha da likit hale getirilmesine yönelik adımlar atılacaktır.** Merkez Bankası, bankalararası piyasada "tarafsız aracı" rolünü 2002 Mart ayından itibaren azaltarak, bankalararası piyasayı geliştirecek bir programı halihazırda ilan etmiş bulunmaktadır. Vadeli işlem piyasalarının (futures market) gelişimini teşvik etmek amacıyla, Maliye Bakanlığı piyasa değerine göre belirlenmiş günlük karlar yerine, sözleşmelerin kapandığı tarih itibarıyla sözkonusu işlemlerden elde edilen karların vergiye tabi tutulacağını açıklamıştır. Döviz piyasasının geliştirilmesini teşvik etmek amacıyla, vadeli sözleşmeler üzerinden alınan damga pulu vergileri kaldırılacak, ve bankalararası döviz işlemlerinin vergilendirilmesi 2002 Mayıs ayı sonuna kadar sona erdirilecektir. Aynı zamanda, Mayıs sonuna kadar, bankalararası piyasadaki ayrışmayı azaltmak amacıyla, Takasbank aracılığıyla gerçekleştirilen işlemlerden elde edilen faiz gelirleri stopaj vergisine tabi tutulacaktır. Mevduat munzam karşılığı sisteminin daha rasyonel hale getirilmesi amacıyla, Merkez Bankası Mayıs 2002'den geçerli olmak üzere (i) munzam karşılıklarının kapsamının ve uygulandığı ortalama dönemin uzunluğunun artırılacağını, ve (ii) Türk Lirası ile döviz cinsinden rezervlerin nemalandırılmasını piyasa oranlarına endeksleyerek artırılacağını ilan etmiştir. Sözkonusu varlıkların risk unsuru taşımamaları nedeniyle, nemalandırma piyasa oranlarının altında gerçekleştirilecektir. Yukarıda bahsedilen girişimlerin çoğunluğu, para ve döviz piyasalarının başarılı bir şekilde geliştirilmesini sağlayacak önlemleri ve adımları belirlemeye devam edecek olan, bir çok kuruluşun içerisinde yer aldığı bir çalışma grubu tarafından belirlenmiştir.

Mali Sektör Reformu

- 10. Özel bankaların yeniden sermayelendirilmesi planının uygulanması öngörüldüğü doğrultuda ilerlemektedir.** Bankacılık Kanunu'nda yapılan değişikliklerin 1 Şubat 2002 tarihinde yürürlüğe girmesinden sonra, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, sözkonusu plana ilişkin detaylar hakkında düzenlemeler ve ilkeler yayımlamış ve bankalar ile denetçileri bilgilendirmiştir. Bankaların dış denetçilerinin, bankaların ihtiyaç duyduğu sermaye miktarlarını, planlandığı gibi Mart ayı sonuna kadar belirlemeleri beklenmektedir. BDDK, denetçilerin bankaların sermaye ihtiyaçlarını hesaplarken, düzenleme ve ilkelere gösterdikleri uyumu belirlemek amacıyla tasarlanmış bulunan ikinci gözden geçirmeleri yürütecek üçüncü taraf denetim firmalarını seçmeye başlamıştır. BDDK'nın sözkonusu denetim firmalarını bir hafta içinde ataması beklenmektedir (Böylelikle, Mart sonuna ilişkin yapısal kriterin mümkün olan en az gecikmeyle yerine getirilmesi sağlanmaktadır). BDDK, kamu desteğinin koşullarını belirlemek amacıyla, hisselerin rehin edilmesi, rehin edilen hisselerin geri alınması ve katkı sermayenin (Tier 2) ana sermayeye (Tier 1) çevrilme koşullarına ilişkin olarak TMSF ve bankaların çoğunluk hisselerine sahip ortaklar arasında imzalanacak örnek kontratlar hazırlamaktadır.

- 11. Kamu bankalarının özelleştirilmelerine hazırlık olarak operasyonel yeniden yapılandırılmaları sürecinde, gerekli düzenleme ve kararname Ocak ayında yürürlüğe girmesiyle birlikte ilerleme kaydedilmektedir.** Ziraat ve Halk Bankaları

Ortak Yönetim Kurulu, yıl ortasına kadar 827 şubenin (458 Ziraat Bankası şubesi ve 369 Halk Bankası şubesi) kapatılmasına yönelik gerekli ilk adımları halihazırda atmış olup; 7 Mart 2002 itibarıyla 119 şube kapatılmış bulunmaktadır. Vakıfbank'ın özelleştirilmesine yönelik olarak beş potansiyel yatırımcı, bankaya olan ilgilerini bildirmiş olup, ön talep çalışmalarını yürütmektedirler. Tekliflerin Mayıs ayında alınması beklenmektedir.

12. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, kalan, diğer el konulmuş bankaların çözüme kavuşturulması ve operasyonlarına yönelik şeffaflığın sağlanması hususunda karardır. TMSF, halen bünyesinde bulunan el konulmuş dört bankanın çözüme kavuşturulmasına yönelik adımlar atmaktadır. Üç potansiyel yatırımcı sözkonusu bankalardan bir tanesine (Toprakbank) yönelik ön talep çalışmalarını devam ettirmekte olup, bu yatırımcıların 9 Nisan 2002 tarihine kadar tekliflerini sunmaları beklenmektedir. İkinci bir banka (Bayındırbank) halihazırda geçiş bankası olarak faaliyetlerine devam etmekte olup, bankanın satılması veya tasfiye edilmesi kararı, bankaya ilişkin çözüm süreci tamamlandığı zaman alınacaktır. Kalan diğer iki bankanın (Tarişbank ve Türk Ticaret Bankası) çözüme kavuşturulması süreci geçici olarak mahkeme kararları ile durdurulmuştur. Şeffaflığın artırılması amacıyla yönelik olarak, TMSF'nin yıllık denetimini gerçekleştirmesi amacıyla bir denetim firması atanmış olup, denetimin, TMSF'nin aynı zamanda aylık bilanço yayımlaya başlayacağı tarih olan Nisan ayı sonuna kadar tamamlanması beklenmektedir (böylelikle bir yapısal kriter yerine getirilecektir).

13. Bankacılık sektörünün rehabilite edilmesi sürecini tamamlayıcı olması amacıyla, şirket borçlarının yeniden yapılandırılmasını destekleyecek bir dizi adım atılmaktadır. 2002 Ocak ayında şekillendirilen ve serbest piyasa koşullarına dayalı olarak gönüllü bazda işlemesi öngörülen düzenleme (İstanbul Yaklaşımı) ile, ağır şekilde borçlu olan şirketlerin borçlarının yeniden yapılandırılmasına yardımcı olunacaktır. Bu durumu desteklemek amacıyla kreditorler tarafından ortaklaşa imzalanacak ve borçların yapılandırılmasında temel teşkil edecek olan bir çerçeve anlaşması nihai aşamaya getirilmiş, ancak henüz imzalanmamıştır. Başkanlığı Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülen ve kamu kurumları, iş çevreleri ve bankacılık sektörünün üst düzey temsilcilerinden oluşan Üretim ve Finans Komitesi, düzenli olarak toplantılar gerçekleştirmektedir. Borçların yeniden yapılandırılma sürecini hızlandırmak amacıyla, sözkonusu komiteye Nisan ayında bir sekreteryaya oluşturulacaktır. Komite, halihazırda yürürlükte bulunan teşvikleri tamamlayıcı, bankaların yeniden sermayelendirilmesi çalışmalarının bütünlüğü ve şeffaflığının muhafaza edilmesiyle uyumlu bir dizi önlem geliştirmek suretiyle bankaların ve şirketlerin İstanbul Yaklaşımı'na katılımını kolaylaştıracak diğer çalışmalarda bulunacaktır. Sözkonusu komite, aynı zamanda, ilgili kamu kurumlarıyla birlikte, 2002 Haziran ayına kadar şirket borçlarının izlenmesine yönelik bir veri tabanı oluşturulması yönünde çalışmalar yürütecektir. Ayrıca, TMSF, azınlık hissesine sahip olacağı özel bir varlık yönetim şirketinin 2002 Ağustos sonuna kadar kurulacağını duyurmuştur.

Diğer Yapısal Reformlar

14. Hükümet, temel yapısal reformlar aracılığıyla enflasyonun düşürülmesini ve büyümeyi desteklemektedir. İhtiyatlı ve dikkatli bir şekilde sürdürdüğümüz mali politikaların yanısıra, bankacılık sisteminin yeniden yapılandırılması, kamu sektöründeki atıl işgücünün azaltılması, özel sektörün ekonomideki rolünün artırılması ve iş ortamının iyileştirilmesi yönündeki çabalarımız büyümenin ve rekabetçi fiyatlamının gelişmesini sağlayacaktır. Ayrıca, Hükümet, ekonomide geriye yönelik endekslemeyi kaldırmak ve enflasyonist beklentileri azaltmak amacıyla yapılacak reformları da hayata geçirecektir. Özel sektörün iki yıllık toplu ücret sözleşmeleri ile ilgili olarak devam eden görüşmelerdeki aracılık rolüne istinaden, Hükümet, söz konusu görüşmelerde, işçi ve işveren sendikalarının geriye dönük endekslemeden kaçınmaları gerektiğinin altını çizecektir. Ayrıca, daha önce planlanmış olan toplantılar dizisinin ilkinde, Hazine, DPT ve Merkez Bankası, ücret ve fiyat politikalarının %35'lik enflasyon hedefi doğrultusunda oluşturulması konusunu görüşmek üzere Şubat ayında işçi ve işveren sendikaları ile bir araya gelmiştir.

15. Kamu maliyesini güçlendirmek ve kamu sektörünün etkinliğini artırmak amacıyla planlanan şekilde önemli adımlar atılmaya devam edilmektedir: Daha etkin bir kamu sektörü ile daha adil ve etkin bir vergi sistemi, hızlı büyümenin sağlanması ve tüm ekonomi kesimlerinde yeni verimli istihdam yaratılması için gerekli yapıtaşlarıdır. Bu kapsamda atılan adımlar aşağıda sıralananları da kapsamaktadır:

- **Kamu sektöründeki işgücünün rasyonelleştirilmesi amacıyla,** Kamu İktisadi Teşebbüslerindeki tüm açık, doldurulmamış, atıl kadrolar ortadan kaldırılmıştır ve ilk verilere göre KİT'lerdeki ihtiyaç fazlası işçi sayısının 40,000-60,000 aralığında olduğu belirlenmiştir. Nisan sonuna kadar, belirlenmiş ihtiyaç fazlası işçilerin sayısının Haziran sonuna kadar üçte bir oranında azaltılması hedefine en iyi şekilde nasıl ulaşılabileceği tespit edilecektir. Buna koşut olarak, kamu teşebbüslerine ait spesifik bilgileri kullanmak suretiyle, genel analize dayalı olarak belirlenmiş bulunan geçici tahmin kesinleştirilecek ve Mayıs sonuna kadar nihai tahminler oluşturulacaktır. Amacımız, daha önce karar verdiğimiz gibi, sözkonusu atıl kadroların, 2002 yılı Ekim ayı sonuna kadar (yapısal performans kriteri) üçte iki oranında azaltılması ve 2003 yılı Haziran ayının sonuna kadar tamamen kaldırılmasıdır. Konsolide bütçe açısından, Maliye Bakanlığı ve Hazine'nin ihtiyaç fazlası pozisyonları değerlendirmeleri tamamlanma sürecindedir ve 2002 Eylül sonuna kadar ihtiyaç fazlası kadroların çözüme kavuşturulmasını teminen bir hareket planı oluşturulacaktır. Kamu sektörünün daha etkin kılınması için yürütülen süreç geçen Eylül ayından bu yana devam etmekte olup, bu kapsamda, işçilerin, hak kazandıkları kıdem tazminatlarının ödenmesi suretiyle gönüllü olarak emekli edilmesi suretiyle önemli ilerleme sağlanmıştır. Aynı strateji kullanılarak ilerleme kaydedilmesine devam edilecek olup, gönüllü emeklilik dışındaki bir işten çıkarmaya sadece gerekli görüldüğü takdirde başvurulacaktır.

- Dolaylı vergilemeyi basitleştirmeye odaklanan **vergi reformunun** ilk aşaması yakın bir zamanda tamamen yürürlüğe girecektir. Bu aşama, aynı zamanda faiz gelirleri üzerinden alınan vergilerin bozucu etkilerinin azaltılmasını ve finansal işlemler üzerinden alınan vergilerin rasyonelleştirilmesine başlanılmasını da içermektedir. Özellikle, mevduat üzerinden alınan stopaj vergisi oranları arasındaki farklar azaltılacaktır. Gerekli yasal düzenlemelere ilişkin taslaklar hazırlanmakta olup, Nisan ayında sözkonusu yasal düzenlemelerin Meclis tarafından kabul edilmesi beklenmektedir. Finansal işlemlerin vergilendirilmesinin rasyonelleştirilmesine ilişkin daha ileri adımlar, sonbaharda, vergi reform programının ikinci aşamasında ele alınacaktır.
  - **Vergi idaresinin reforma tabi tutulması** amacıyla, 2002 yılı boyunca alınacak temel önlemler belirlenmiştir. Temmuz sonuna kadar, Maliye Bakanlığı bünyesinde bir denetim koordinasyon birimi oluşturulacak ve bu birimin Kasım ayı sonuna kadar, bir sonraki yıl için koordine edilmiş bir denetim planı hazırlaması sağlanacaktır (sözkonusu planın 2002 Kasım ayı sonuna kadar tamamlanması yeni bir **yapısal kriter**dir). Eylül ayı sonuna kadar, Maliye Bakanlığı kamu sektörünün mevcut ödenmemiş vergi borçlarının tahsilatını güçlendirmek amacıyla bir strateji kabul edecektir (yeni bir **yapısal kriter**). OECD standartlarına ulaşmak amacıyla, denetmenlerin sayısının 400 kadar artırılmasını teminen 2003 yılı bütçesinde gerekli kaynak sağlanacaktır (17 Ekim'de Meclise sunulacak taslak bütçeye sözkonusu kaynağın dahil edilmesi **yeni bir yapısal kriter**dir). Son olarak, orta dönemde vergi idaresinin iyileştirilmesine yardım etmek amacıyla, Haziran sonundan başlamak üzere fonksiyonel bir yeniden yapılandırma gerçekleştirilecektir.
  - **Harcama yönetimini güçlendirmek amacıyla**, 589 döner sermayenin kapatılması suretiyle döner sermayeler konsolide edilmiş ve ödeneklerin üstündeki harcama taahhütlerine ilişkin 2001 yılı sonu anketi tamamlanmıştır (bu uygulamalar ile iki yapısal kriter gerçekleştirilmiştir). Taahhütlerin düzenli ve vakitli bir şekilde yerine getirilmesi ve izlenebilmesini sağlamak amacıyla, şimdiden başlayarak yılda iki defa bu tarz anketler, her dönemin bitiminden sonra sonuçların 6 hafta içinde alınabilmesini sağlayacak şekilde (Haziran sonu ve Aralık sonu itibariyle) yapılacaktır. Aynı zamanda, bağımsız bir ihale kurumunun kurulmasına ilişkin hazırlık çalışmaları tamamlanmış olup, (Mart ayı sonuna ilişkin yapısal kriter) sözkonusu kurumun yönetim kurulunun, atamaya imkan veren düzenlemenin yayımlanmasını müteakiben kısa zamanda atanması beklenmektedir.
16. **Piyasa şartları iyileştikçe özelleştirmeye yeni ivme kazandıracamız.** POAŞ (petrol dağıtım şirketi) hisselerinin ikinci halka arzına ilişkin süreç, planlandığı gibi, Mart ayında tamamlanmıştır. Böylelikle, şirket hisselerinin %16.5'i karşılığında 167 milyon ABD Doları temin edilmiştir. Piyasa koşulları doğrultusunda Haziran ayı sonu itibariyle bitirmeyi hedeflediğimiz TÜPRAŞ hisselerinin üçüncü halka arzına ilişkin hazırlıklarımız da devam etmektedir. TÜPRAŞ'ta çoğunluk hissenin özel mülkiyete geçmesini sağlayacak olan en az %16'lık bir kısmın halka arz edilmesini planlamaktayız. Ayrıca, TEKEL'in tütün ve alkollü içeceklerle ilgili işletmelerinin

yeniden yapılandırma ve şirketleşme çalışmaları ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin özelleştirme stratejisinin belirlenmesi konularındaki çalışmalar devam etmektedir. Türk Telekom ile ilgili bir özelleştirme planı, öngörüldüğü gibi Nisan ayı içerisinde Bakanlar Kurulu'nda kabul edilecektir. Askıda bulunan İşletme Hakkı Devir Sözleşmeleri'ne ilişkin Anayasa Mahkemesi kararının ardından, Hazine garantisi verilmesi uygun görülebilecek yatırımcı olup olmadığı değerlendirilerek, Hazine garantisi verilmesi koşullarını haiz olan yatırımcılar belirlenecek ve bu yatırımcılara, sözleşmeleri Enerji Piyasaları Düzenleme Kurulu'nun lisans mevzuatı ve Elektrik Piyasaları Kanunu ile uyumlu kılmak için yapılması gereken değişiklikler, 2002 yılı Haziran ayı sonuna kadar bildirilecektir. Belirlenen bu gerekli yeterlilik koşullarını haiz projelerin dışındaki tüm kamuya ait termik üretim ve elektrik dağıtım varlıkları, 2002 yılı Temmuz ayı sonuna kadar özelleştirme kapsamına alınacaktır. Ayrıca, uygun görülen sözleşmelerden 2003 yılı Ocak ayı sonuna kadar finansman temin edilememiş olanlar iptal edilerek, ilgili varlıklar 2003 yılı Şubat ayı sonuna kadar özelleştirme kapsamına alınacaktır. Özelleştirme öncesindeki yeniden yapılandırma işlerine ilişkin olarak ise, Özelleştirme İdaresi, portföyünde bulunan iki denizcilik şirketini birleştirmiş, dört diğer şirketi de Sümerholding bünyesinde birleştirme karar almıştır. Ayrıca, bir turizm şirketi kısa süre içinde tasfiye edilecektir. Bu adımlar sonucunda, işletme maliyetleri ve genel giderlerden önemli miktarda tasarruf sağlanması beklenmektedir.

17. İş ortamının iyileştirilmesine yönelik çabalarımız devam etmektedir. Yatırım teşviklerinin alınması sürecinde gerekli olan belge sayısının azaltılmasına ilişkin mevzuat hazırlanmış, gümrüklerdeki işlemlere ilişkin olarak çalışanların ahlaki görev ve uygulama esasları uygulamaya alınmış, ve Türk Patent Enstitüsünün güçlendirilmesine ilişkin yasal değişiklikler Bakanlar Kurulu'na sunulmuştur. Ayrıca, yabancı personeli de kapsayacak şekilde işe alımları kolaylaştıracak, doğrudan yabancı sermaye ile ilgili yeni bir kanunun ve ilgili yasal belgelerin hazırlanmasına başlamış bulunmaktayız. Bununla birlikte, Şubat ayında Hazine Müsteşarlığı'nın çatısı altında oluşturulan Yatırımcı İlişkileri Ofisi, Nisan ayında interaktif bir web sitesi kuracaktır. Son olarak, Türkiye'yi bir yatırım bölgesi olarak daha cazip kılmak ve uluslararası bakış açılarından faydalanmak üzere, Yatırımcı Konseyi'nin ilk toplantısının Haziran 2002'de yapılması planlanmaktadır. Belli başlı uluslararası şirketlerin üst-düzyetkililerinden oluşacak olan Konsey'in, kuruluşunu müteakip, yıllık olarak toplanmasını beklemekteyiz.

18. Kamuda şeffaflık, eylem planımızın aşama aşama hayata geçirilmesiyle geliştirilecektir. 13 Şubat'ta Bakanlar Kurulu şeffaflık ve iyi yönetişimi artırmak amacıyla oluşturulan bir eylem planını ayrıntılarıyla açıklayan bir kararnameyi kabul etmiştir. Bu plan, kamu harcama yönetimi ve kamu hizmeti reformunu da kapsayan geniş kapsamlı bir kamu sektörü reformunun bir parçasıdır. Bu planın hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla, kamu sektörü reformu için oluşturulacak bir Bakanlar Düzeyinde Yönlendirme Grubu'nun yanısıra, bu Yönlendirme Grubu'na şeffaflığı ve iyi yönetişimi artırma eylem planını hayata geçirme konusunda destek sağlayacak bir alt komite, 2002 yılı Nisan ayı sonuna kadar oluşturulacaktır (yeni bir yapısal kriter). Kamu idaresi reformu konusunda devam eden çalışma

hızlandırılarak, programın daha sonraki gözden geçirmelerinde bu alanda ek kriterler tespit edilecektir. Bu aşamada, şeffaflığın artırılması için aşağıdaki adımlar belirlenmiştir:

- (i) şeffaflık ve iyi yönetimi artırmak amacıyla yukarıda bahsedilen eylem planının, ve (ii) IMF ile istişare edilerek hazırlanan ekonomik verilerin kalitesine ilişkin Standard ve Kuralların Karşılanması Raporu'nun yayımlanması;
- memurların ve kamu idarecilerinin görevlerini ifa ederken uyacakları etik görev ve uygulama esaslarına ilişkin kanunun 2002 yılı sonuna kadar çıkarılmasını (yeni bir **yapısal kriter**) içerecek bir şekilde kamu personel sisteminin iyileştirilmesi; ve
- vatandaşların bilgi isteme hakkı ve kamu kurumlarının bilgi sağlama yükümlülüğünü belirleyen Bilgi Edinme Özgürlüğü Kanunu'nun 2002 yılı sonuna kadar hazırlanması suretiyle bilgiye erişim imkanlarının artırılması.

19. **Fon tarafından desteklenen tüm yeni programlar için zorunlu tutulan ve IMF tarafından sağlanan kaynakların yerinde kullanıldığını teyit etmeye yönelik çalışma kapsamında, Merkez Bankası'nın kontrol, muhasebe, raporlama ve denetim sistemlerinin şeffaflığını ve etkinliğini daha da geliştirecek bir plan oluşturulmuştur.** Merkez Bankası, Uluslararası Muhasebe Standardlarıyla uyumlu, denetlenmiş mali hesap raporlarını, 2001 yılına ilişkin raporlardan başlamak üzere, yayımlayacaktır. 2002 yılı mali raporlarından itibaren Merkez Bankası Fon'daki pozisyonu ve Hazine ile olan ilişkileri konularında açıklama yapacak, ve dağıtılacak kar miktarı, gerçekleşmiş kardan gerçekleşmemiş zararın çıkarılmasıyla elde edilecek tutarla sınırlandırılacaktır. Merkez Bankası, mevcut denetim komitesinin işlevini artıracak, ve bundan böyle, tuttuğu bağımsız denetim firmasına her zamanki görevlerin yanında, IMF'ye rapor edilen veriler ile denetlenmiş mali hesapların tutarlılığını gözden geçiren (özellikle, para tabanı, net uluslararası rezervler ve net iç varlıklar kalemlerini kapsayacak şekilde) bir ek rapor hazırlanması görevini de verecektir. Bu bağlamda, 15 Mayıs 2002'ye kadar Merkez Bankası mevcut bağımsız denetim firmasından böyle bir rapor hazırlamasını isteyecek ve bu raporu 15 Temmuz 2002'ye kadar yayımlayacaktır (yeni bir **yapısal performans kriteri**). Ayrıca, 15 Mayıs 2002'ye kadar Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası/Hazine Müsteşarlığı ile Fon arasındaki ilişkileri açıklığa kavuşturacak bir Mutabakat Zaptı çıkartacaktır. Ayrıca, Merkez Bankası yeni bir yönetmelik ve uygulama planı oluşturarak iç denetim fonksiyonunun yeniden yapılandırılmasını 2002 yılı sonuna kadar tamamlayacaktır. Bunu sağlamak üzere, Merkez Bankası (i) Teftiş Kurulu'nun hazırladığı İç Denetim Mesleki Uygulamalarına İlişkin Standartlar doğrultusunda, denetim fonksiyonunun misyonu, kapsamı, hesap verilebilirliği, bağımsızlığı, sorumluluğu ve yetkisini detaylı olarak belirleyecek yeni bir yönetmelik çıkaracaktır. Aynı zamanda, Merkez Bankası (ii) personel ihtiyaçları, hiyerarşik yapı, denetim kapsamı ve risk değerlendirme metodolojilerini tanımlayan ve iç denetim el kitabı ve hizmet içi eğitim programı geliştirilmesini içeren bir uygulama planı hazırlayacaktır ((i) ve (ii) no.lu bu önlemler yeni bir **yapısal performans kriteridir**). IMF'den sağlanan kaynakların yerinde kullanıldığının teyidine ilişkin çalışmalar kapsamında, yabancı para yönetimi ve program verilerine ilişkin olarak 2002 yılı

sonu itibariyle yapılacak bir iç denetim, 15 Mayıs 2003'e kadar tamamlanacaktır (yeni bir **yapısal kriter**).

20. **Son olarak, programımızın yapısal ve sosyal bileşenleri için Dünya Bankası'ndan destek almaya devam edilecektir.**

En iyi dileklerimizle,

Kemal Derviş
Devlet Bakanı

Süreyya Serdengeçti
TCMB Başkanı